

ОСВРТИ, НАСТАНИ, ПРИКАЗИ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВОЈ НА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 2011-2021:

Потреба и основни стратешки правци

Актуелните промени во современото општество се одвиваат во правец на промовирање на сè поголемо преземање индивидуална одговорност на граѓанинот и семејството за сопствениот живот, развој, напредок и сигурност. Во овој процес, заедницата е обврзана да им ја обезбеди на граѓаните соодветната поддршка. Системот на социјална заштита, како основен столб на оваа поддршка за граѓаните кои се нашле во положба од социјален ризик, треба да обезбеди разновидност на услуги со кои ќе се овозможи не само ублажување на последиците, туку и излез од настанатата состојба. Потребно е услугите да бидат лесно достапни, пристапни, да постои можност за избор согласно со потребите

на граѓаните и дизајнирани така што граѓанинот како корисник на овие услуги да биде во фокусот на вниманието. Оваа цел може да се постигне преку широка и развиена мрежа на даватели на услуги на централно и локално ниво, преку активно вклучување на општините, невладините и верските организации, како и приватната иницијатива.

Во 2010 година, Владата на Република Македонија ја усвои Националната програма за развој на социјалната заштита 2011-2021, како стратешки документ усогласен со Националната програма за усвојување на правото на Европската унија и Акциониот план за европско партнерство. Програмата е основа за ре-

формата на системот на социјална заштита и за изработка на нормативни и други акти од областа на социјалната заштита. Исто така, претставува стратешки документ кој ги обединува сите досегашни стратегии фокусирани на поединечни подрачја, или ранливи групи во социјалната заштита.

Основна цел на Програмата е развој на интегриран, транспарентен и одржлив систем на социјална заштита кој ќе обезбеди достапни, ефикасни и квалитетни мерки и услуги креирани според потребите на корисникот. Во таа насока, предвидени се следните реформски активности:

- Реструктурирање на институционалната поставеност на системот на социјална заштита, во насока на раздвојување на администрацијата на правата на парична помош и социјалните услуги;
- Внатрешна реорганизација на установите за социјална заштита заради оптимално користење на расположливите капацитети и унапредување на стручната работа;
- Унапредување на работата со корисниците, во насока на зајакната партиципација, вклученост во планирањето и донесувањето одлуки, зајакнување и искористување на нивните потенцијали.
- Редефинирање на системот на парична помош во насока на: подобро таргетирање, поефикасно администраирање и поврзување со други системи, пред сè со сис-

темот на вработување;

- Развој на социјалната превенција како организирана, континуирана и координирана активност на локално ниво;
- Зајакнување на вонинституционалната заштита преку развивање на постојните и воведување на нови видови социјални услуги согласно со потребите на граѓаните, како и унапредување на начините за обезбедување и нивно доставување;
- Зголемување на квалитетот на услугите и создавање услови за намалување на зависноста од институционалната заштита, преку развивање на алтернативни форми на заштита;
- Продолжување на веќе започнатите процеси на децентрализација, плурализација и деинституционализација во социјалната заштита;
- Унапредување на модалитетите за реализација на јавно-приватното партнерство во социјалната заштита;
- Воспоставување на организиран систем на управување со човечките ресурси и зајакнување на нивните капацитети.

Реформата на системот на социјална заштита се раководи од неколку основни принципи: владеење на правото, отвореност и транспарентност, одговорност и отчетност, предвидливост и одржливост, континуитет, ефикасност, ефективност и економичност, достапност и пристапност,

партиципација и еднаков третман и недискриминација.

Министерството за труд и социјална политика, како главен носител на реформата, започна со реализацијана активностизавоспоставување на структурирани и оперативни партнерски односи со релевантните актери за реализација на Програмата. Во таа насока се воспоставени механизми за координација на стратешките активности, договарање и соработка. Имено, на почетокот на 2011 година беше формирано Координативно тело за следење и евалуација на имплементацијата на Програмата, во кое членуваат претставници од: МТСП, МЛС, МФ, ЗЕЛС, УСЗ, ЗСД, ИСРСП и НВО (со ротирачко членство, во зависност од фа-

зата на имплементација). Во координативното тело, за потребите на следење и евалуација на имплементацијата на Програмата е овозможено членство на претставници од други здруженија, како и од национални координативни тела за спроведување на стратешки документи од областа на социјалната заштита.

За имплементација на предвидените реформски активности се користат средства од Буџетот на Република Македонија, како и странска помош од донатори. Првата фаза од имплементација на Програмата се реализира со значителна поддршка од меѓународните организации УНИЦЕФ и УНДП.

Подготвиле:

Доц. д-р Сузана Борнарова

Доц. д-р Наташа Богоевска

*Институт за социјална работа и социјална политика
Филозофски факултет, Скопје*